

LA BIBLIOTECA, UNA VISIÓ DE FUTUR

Vicent Falomir

Dins de la Jornada de comunicació interna, per al dia 5 d'octubre de 2010, promoguda pel Rector on participaran els membres del Consell de Direcció i els caps de serveis i responsables d'unitats transversals del PAS, el Rector ens ha donat la possibilitat de traçar, de manera esquemàtica, el funcionament i organització de cadascun dels serveis per a un millor coneixement i col·laboració, i d'aquesta manera poder tenir una visió global de la Universitat.

Així, dins d'aquest context presentarem de manera resumida i breu les principals línies estratègiques de la biblioteca i que estem portant a terme.

La Biblioteca de la UJI, ja en els últims anys del CUC (Col·legi Universitari de Castelló) i des de la seva creació(1991), ha tingut com a objectiu prioritari facilitar al màxim les coses als usuaris. Dins d'aquesta línia establerta hem anat incorporant nous serveis i adaptant-nos, i en alguns casos avançant-nos, a les necessitats dels nostres usuaris.

La cooperació ha estat fonamental en el nostre desenvolupament, l'aprofitament de recursos i el poder compartir tecnologia i experiències ens ha ajudat molt; també el contacte directe amb el membres d'altres serveis i amb personal docent i investigador.

Avui, la nostra biblioteca universitària està cooperant amb 14 universitats espanyoles en temes d'adquisició de documentació electrònica (revistes, llibres, bases de dades...), que també ens permet compartir un programa informàtic (catalogació cooperativa, préstec consorciat, etc.) i poder dur línies de treball paral·leles.

Tampoc ens oblidem de les institucions del nostre entorn (Ajuntaments, entitats culturals), la qual cosa ens permet conjuntament, mitjançant convenis de col·laboració, desenvolupar projectes de digitalització, catalogació i formació.

Som conscients que encara falta molt per fer, però poc a poc, anem assolint els objectius establerts, en definitiva, el que volem és aconseguir la satisfacció dels nostres usuaris.

Breu ressenya històrica

Abans de la creació de la Universitat, la ciutat de Castelló comptava amb dos centres d'educació superior: l'Escola de Magisteri, de principis del segle XX, i el CUC (Col·legi Universitari de Castelló) que es va crear a finals de la dècada del seixanta del segle XX. Els dos fons bibliogràfics, tant del CUC com de Magisteri, l'any 1991, s'integraren en la biblioteca de la Universitat. Avui, l'antic fons de Magisteri, per les seves característiques, forma part de les col·leccions especials i el fons del CUC va ser la base per iniciar els estudis de la

Universitat. Així l'any 1991, any de la creació de la Universitat, la biblioteca va experimentar un canvi transcendent: s'automatitzaren els serveis bibliotecaris (catalogació, adquisicions, préstec...) mitjançant el sistema de gestió anomenat VTLS (Virginia Technology Library System) que ha estat vigent fins octubre de 2009 amb la implementació d'un nou programari anomenat MILLENNIUM que compartim amb altres universitats. També un fet que cal ressaltar, a principis de la biblioteca UJI, va ser el canvi de sistema de classificació bibliogràfica, adoptant-se la LCC (Library of Congress Classification). Aquests 20 anys de biblioteca podem dir que han estat molt positius. Entre altres coses ressaltarem que hem incorporat nous serveis, hem participat en diversos fòrums on hem presentat les nostres novetats, hem col·laborat i hem liderat línies estratègiques a nivell nacional, dins de REBIUN (Red de Bibliotecas Universitarias Españolas) i continuem participant en tots els projectes cooperatius del CBUC (Consorti de Biblioteques Universitàries Catalanes) en vistes a una millora continua i a una satisfacció dels usuaris.

Serveis

Entre els serveis que oferta la biblioteca ens trobem en els que podríem anomenar clàssics o consolidats, com són els de consulta, estudi, préstec de llibres, telepréstec, préstec interbibliotecari (SOD) i reprografia.

A aquests serveis s'han anat afegint altres com la Docimoteca, Aula Aranzadi, préstec de material tecnològic (portàtils, auriculars, càmeres de vídeo, de fotos, teclats de piano...). Un altre servei, i pensem que molt interessant, és el servei de formació o e-learning per a conèixer i traure més profit de les bases de dades, la mediateca on es combina diversos tipus de material (DVD, CD, programes d'ordinador, material cartogràfic) i un dels últims serveis en habilitar ha estat el repositori o dipòsit digital.

La biblioteca i universitat

La biblioteca com a servei de la Universitat està relacionat i involucrat pràcticament amb tots els serveis de la institució. Cal aprofitar totes les sinergies possibles per facilitar un servei de qualitat. La cooperació, com hem comentat en la introducció, és fonamental, no tan sols a nivell extern, pensem que està prou consolidada, ja que formen part d'un consorci i estem presents en diverses fòrums i associacions a nivell nacional i internacional, sinó també cal establir un lligam molt fort amb altres serveis a nivell intern de la Universitat.

La biblioteca i la investigació

Un pilar bàsic de la Universitat és la investigació, per la qual cosa la biblioteca com a servei UJI facilita l'accés a la documentació tant en suport paper com digital. Avui comptem amb més de 38.000 títols de revistes a full text. En els últims anys la UJI ha invertit un gran esforç en l'adquisició de llibres i revistes electròniques, la major part d'elles de caire científic i en alguns casos amb col·leccions completes. Com a novetat i de gran interès per a la nostra comunitat investigadora i científica (ja que era un anhel de molts grups d'investigació)

per a l'any 2011 estarà disponible tot el retrospectiu de les revistes d'Elsevier. A més d'aquest ampli ventall de documentació electrònica, cal destacar la comunitat "Investigació" del Repositori institucional: <http://repositori.uji.es> on s'han recollit més de 600 articles de l'any 2008 produïts pels investigadors on es pot consultar el text complet de l'article. El personal de biblioteca, a principis de juliol de 2010 va iniciar aquesta tasca. En tot aquest procés s'ha contactat amb el profe i les diverses editorials, tant espanyoles com estrangeres, per a sol·licitar les autoritzacions corresponents. La idea és continuar amb la producció científica d'altres anys.

També dins d'aquesta comunitat es recopilen les tesis llegides a la UJI i recol·lectades des de TESEO i TDX (Tesis Doctorals en Xarxa) on participa la nostra institució amb 18 universitats espanyoles.

La biblioteca i la docència

Una altra branca fonamental de la universitat, a part de la investigació, és la docència. La biblioteca facilita a tots els membres de la comunitat universitària suport mitjançant els diversos manuals en paper i en digital. També en el repositori ens trobem en una comunitat que anomenen "materials docents" que inclou material documental i objectes d'aprenentatge elaborats pel professorat de la nostra institució. Tots aquests documents d'aquesta col·lecció estan subjectes a una llicència *Creative Commons*. Una altra eina és MDX (Material Docent en Xarxa) <http://www.mdx.cat/> del Consorci de Biblioteques Catalanes (CBUC). La biblioteca UJI, l'any 2008, va participar molt directament en el grup de treball per a la creació d'aquest dipòsit digital compartit de material docent i l'any 2009, es materialitzava i es presentava a totes les universitats aquest projecte conjunt, el primer d'aquestes característiques a nivell de l'estat espanyol. Actualment hi ha 10 universitats implicades que facilitem, en accés obert, material docent.

La biblioteca i l'aprenentatge

Al llarg dels 20 anys de biblioteca UJI sempre ha estat present la formació als usuaris (coneixement de bases de dades, aprofitament del catàleg, cerques bibliogràfiques i documentals...) Això va quedar patent en la publicació ALFIN (Alfabetització Informacional) on es descriuen totes les bases de dades disponibles a la nostra Universitat i on es poden sol·licitar cursos de formació a la carta. L'any 2009 es van realitzar des de biblioteca 130 sessions de formació amb 3.331 assistents. En aquest moment la biblioteca disposa de tres sales per a facilitar formació. La tendència de les biblioteques universitàries és preparar-se per a entendre i recolzar els processos d'informació i aprenentatge, per la qual cosa caldrà reorganitzar la biblioteca com a espai d'autoaprenentatge informacional,

tal i com comentar David W. Lewis en el seu article " A Strategy for Academic Libraries in the First Quarter of the 21st Century".

Biblioteca i Repositori

El dipòsit digital de la Universitat Jaume I, conegut com a repositori, es va presentar a la biblioteca el 23 d'abril de 2008, dins dels actes del dia del llibre. El repositori és el lloc on es preserva la documentació digital i al mateix moment fa accessible aquesta informació. Actualment el repositori UJI consta de 7 comunitats: Biblioteca Digital de Castelló (BDCS) que recull material digitalitzat de llibres, mapes, fotografies, produccions sonores... tot de la nostra província, un total de 2.972 registres. Una altra comunitat és la de investigació on l'objectiu és recollir tota la producció científica dels nostres investigadors, com ja hem comentat; la tercera comunitat és la de materials docents, també explicada anteriorment. Una altra comunitat està formada pels documents institucionals, de caràcter públic. També les revistes publicades pels departaments de la UJI conformen un altra comunitat dins del repositori que està estretament relacionada amb RACO (Revistes Catalanes en Accés Obert).

Altres comunitats creades a petició de professors de la Universitat per atendre les seues demandes són: Documentos de trabajo de la Sociedad Española de Historia Agraria, recol·lectada per REPEC (Repositori a nivell mundial de Working Papers en Economia). Per últim, la comunitat creada més recentment és la de Produccions Audiovisuales de Ciències de la Comunicació que recull a data d'avui, 150 produccions pròpies dels estudiants d'aquestes titulacions i relacionades amb un projecte d'innovació docent d'aquest departament.

El repositori UJI ha rebut dos ajudes econòmiques del Ministeri de Cultura (enguany hem sol·licitat una altra), la qual cosa ens permet formar part d'altres recol·lectors nacionals i internacionals: Hispana, Biblioteca Digital Europea (Europeana), Recolecta i Driver.

Biblioteca i el seu entorn

Al llarg d'aquests anys la biblioteca ha participat en projectes de millora amb altres institucions tant públiques com privades, mitjançant convenis de col·laboració, la qual cosa ens ha permès incorporar més material bibliogràfic en la base de dades bibliogràfica de la Universitat.

En aquests anys s'han catalogat les biblioteques d'institucions de Castelló com l'Ateneo (4.804 llibres), el Casino Antic (2.607 llibres), l'Escola d'Art i Superior de Disseny (4.041 llibres), Fundació Bancaixa (6.207 llibres) i les donacions privades com la de Arambul, Pitarch, Col·legi d'advocats de Castelló etc. També hem establert

convenis amb l'ajuntament de Borriana, Radio Castelló,... Centrant-nos només en els anys 2009-2010 la Universitat ha signat diversos convenis amb institucions i persones que tenen relació en biblioteca: Conveni amb els ajuntaments de la Pobla Tornesa i d'Alcublas (Valencia), conveni amb la Universitat d'Alacant pel tema de la Fonoteca Digital, convenis amb el CBUC, amb el FECYT, recentment hem establert un conveni amb la Fundació Carles Salvador de Benassal, etc. Abans de finalitzar l'any 2010 han sol·licitat mantenir convenis amb la biblioteca: la família Ribes Pla per a donar el seu fons bibliogràfic i la cessió dels drets per a publicar el seus llibres en el Repositori Institucional; l'Institut d'ensenyament mitjà "Sos Baynat" de Castelló; l'Agrupació Borriana de Cultura; la donació bibliogràfica de Manel Garcia Grau; la del COREM (Centre de Observation pour la Recherche sur l'Enseignement des Mathématiques) de Bordeaux, França.

La biblioteca i qualitat

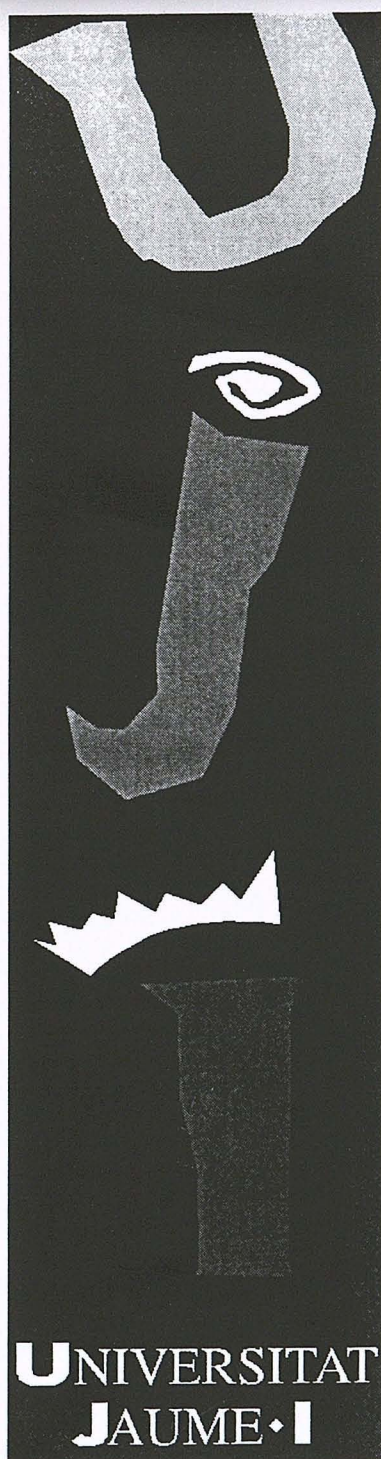
Ja l'any 1996, encara ens trobàvem una part de la Universitat en les instal·lacions de la Penyeta Roja, la biblioteca va iniciar un procés en la millora de les adquisicions bibliogràfiques que va involucrar a professorat, personal d'administració i biblioteca. En desembre de 2002 varem iniciar la preparació de la documentació en vistes a la certificació del model de gestió ISO i en maig de 2004 obteníem dita certificació. Cada any passem la revisió i al tres, la renovació.

Per a desenvolupar totes aquestes línies estratègiques proposades cal comptar amb un equip de treball il·lusionat, polifacètic i amb una preparació i formació continua per afrontar els reptes actuals i de futur, i amb vocació de facilitar les coses al màxim.

En definitiva, pensem que cal reinventar-se i innovar: davant del canvi de la documentació del paper al digital caldrà també plantejar-se una reorganització del personal de biblioteca amb una clara orientació al perfil tecnològic, l'adequació dels espais a les noves necessitats i la tendència a l'e-learning, com ja està produint-se en moltes biblioteques americanes i les avançades europees (països nòrdics).

Vicent Falomir

Castelló, 1 d'octubre de 2010

La Biblioteca, una visió de futur

Vicent Falomir

5 octubre 2010

Sumari

1. La Biblioteca de la Universitat Jaume I
2. Algunes dades de la Biblioteca 2009
3. Quins canvis s'estan produïnt?
4. Cap on va la Biblioteca?
5. Biblioteca i Investigació
6. Biblioteca i Docència
7. Biblioteca i Aprenentatge
8. Biblioteca i Open Acces
9. Més serveis
10. Biblioteca i el seu entorn
11. Biblioteca i Qualitat
12. Biblioteca i Organització
13. Conclusions

La Biblioteca de la UJI

“La Biblioteca-Centre de Documentació, ... és un centre de recursos d'informació científica, tècnica, artística, jurídicoeconòmica i humanística, per a donar suport a les usuàries i als usuaris en l'aprenentatge, la docència i la investigació” (Estatuts Universitat Jaume I, article 34,1 a))

Algunes dades Biblioteca 2009

Horari:

- Hores d'obertura setmanal: 98

Edifici:

- Superfície: 14.500 m²
- Llocs de lectura: 1.635
- Sales de treball en grup: 73
- Llocs de lectura en sales de treball en grup: 460

Algunes dades Biblioteca 2009

Col.leccions:

- Llibres en paper: 500.000
- Llibres electrònics subscrits: 10.241
- Revistes en paper: 1.320
- Revistes electròniques : 38.355

Serveis

- Entrades a la Biblioteca: 1.095.542
- Préstecs de llibres: 130.112
- Préstecs d'ordinadors portàtils: 11.977
- Cursos i activitats de formació d'usuaris: 130.
Assistents: 3.331

Quins canvis s'estan produint?

- ❖ Disponibilitat de gran quantitat d'informació electrònica
- ❖ Autosuficiència de l'usuari
- ❖ Accés a la informació en qualsevol moment i des de qualsevol lloc
- ❖ Augment continu d'eines per a l'accés a la informació
- ❖ E-learning
- ❖ Moviment Open Access

Cap on va la Biblioteca?

- Suport a l'aprenentatge, docència i investigació.
- Totes les accions orientades a l'usuari.
- Avançar-se a les demandes de l'usuari.
- Compartir sinèrgies amb la resta de serveis de la Universitat.
- Noves estratègies per a noves necessitats.

Biblioteca i Investigació

- Recolzament en el mesurament dels indicadors de productivitat científica
- Augmentar el número de recursos electrònics per a la investigació en totes les àrees
- Proporcionar eines per a facilitar els treballs d'investigació
- Difondre i preservar la producció científica a través del Repositori UJI

Biblioteca i Docència

- Recolzar al professorat en l'ús de la informació en qualsevol suport
- Col·laborar amb el professorat en l'elaboració de materials docents
- Continuar treballant en la consolidació i integració de: Aula Virtual, OCW i repositori de materials docents.

Biblioteca i Aprenentatge

- Posar a disposició dels usuaris espais i eines per a e-learning (Learning Centre):
  - espais flexibles
  - amb comoditat d'ús
  - accés a tots els e-recursos
  - assessorament i suport del personal de Biblioteca
  - cooperació amb els professors i serveis de la Universitat
- Integrar la col·lecció i els serveis de la biblioteca en les plataformes d'ensenyament virtual

UNIVERSITAT
JAUME I

Biblioteca i Repositori

- Consolidar el Repositori Institucional
- Posicionar el Repositori mitjançant recollidors nacionals i internacionals
- Involucrar el Repositori en el workflow dels investigadors
- Integrar el Repositori en la preparació del currículum
- Obrir la Fonoteca Digital a altres universitats
- Impulsar els dipòsits digitals consorciats
- Treballar en la preservació dels documents digitals
- Digitalitzar material bibliogràfic i documental d'interés científic i cultural

Més serveis

Arxiu General:

- Col·laborar amb la implantació de la e-administració
- Projectes de digitalització per a preservació de la documentació
- Nous recursos documentals per a la investigació: arxius personals, arxius de ciència,...

Centre de Documentació Europea:

- Augmentar els recursos d'informació sobre la Comunitat Europea
- Potenciar l'ús dels recursos d'informació europeus

Altres Centres de Documentació: Docimoteca;
Recuperació de la Memòria Història Local; AECIT;
CEDIT; Espai de recursos OCDS...

Biblioteca i el seu entorn

Convenis de donació, anys 2009-2010, de material bibliogràfic i convenis col·laboració amb altres institucions:

- Donació Fons Vicent Pitarch
- Col·laboració amb Ajuntament d'Alcublas (València)
- Col·laboració Fundació Carles Salvador (Benassal)
- Col·laboració Universitat d'Alacant en Fonoteca Digital
- Addenda conveni amb Radio Castellón-Cadena Ser
- Conveni amb el FECYT
- Diversos convenis amb CBUC
- Conveni Ajuntament de la Pobla Tornesa

Pendants de signatura:

- Agrupació Borrianenca de Cultura i CBUC
- Donació Fons Manel Garcia Grau (Benicarló)
- COREM-IMAC (Toulouse, França)

Biblioteca i Qualitat

- Continuar treballant en la certificació ISO 9000
- Implicar la Biblioteca en tots els processos de qualitat de la Universitat
- Avaluació de l'ús i estudi de les necessitats dels usuaris

Biblioteca i Organització

- Innovació
- Empatia amb estudiants i investigadors
- Formació contínua del personal
- Treball en equip

**Polivalència,
eficàcia, eficiència
i adaptació al canvi**

Conclusions

Col·leccions:

- Transició de paper a suport electrònic
- De la compra de col·leccions en paper a la col·laboració en el desenvolupament i preservació de materials acadèmics

Espais i serveis:

- Serveis presencials i a distància
- Redissenyar la Biblioteca com el principal espai d'aprenentatge: Centre de Recursos d'Aprenentatge

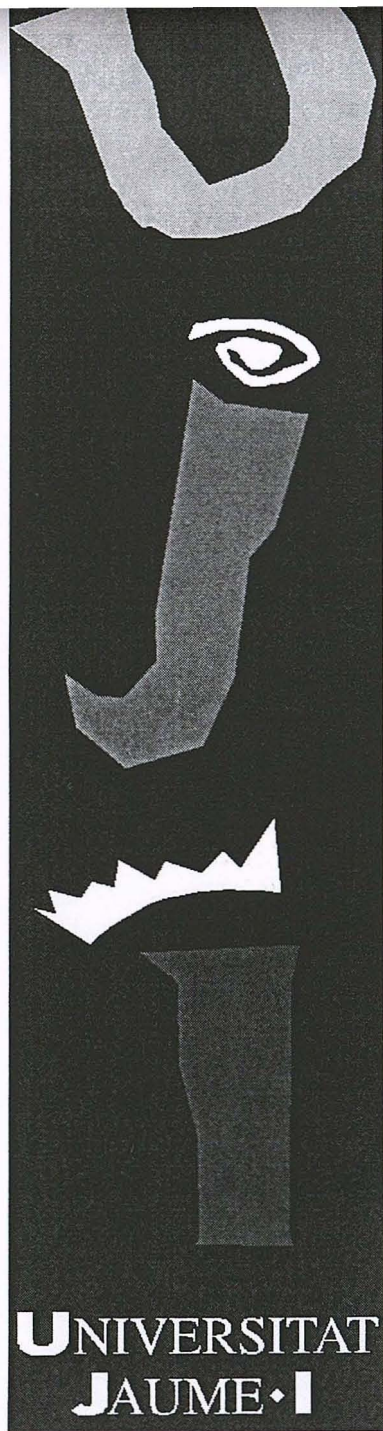

Conclusions

Ensenyament, aprenentatge i investigació:

- Integrar les eines i recursos bibliotecaris, i els coneixements tècnics, en els projectes d'ensenyament, aprenentatge i investigació

En definitiva, es tractaria de fer fàcil i accessible la informació i documentació.

UNIVERSITAT
JAUME·I

